*Eduskunnan lakivaliokunnalle*

Asia: Hallituksen esitys (**HE 157/2020 vp**) laiksi ulosottokaaren väliaikaisesta muuttamisesta

Totean esityksen johdosta kunnioittaen seuraavaa.

Voimassa oleva väliaikainen laki ulosottokaaren muuttamiseksi (jälj. väliaikaislaki) valmisteltiin kireällä aikataululla, mutta silti huolellisesti. Laki on toiminut hyvin.

Helpotukset on suunniteltu niin, että ne merkitsevät velallisille annettavan informaation lisäämistä ja ulosoton helpotuksia ajallisen perinnän suhteen eli ulosoton lykkäämistä tai lieventämistä. Sen sijaan väliaikaislailla ei tehty määrällisiä muutoksia velkojien saataviin, toisin sanoen velkojien saamisoikeuksia ei leikattu. Tästä syystä väliaikaislaki ei aiheuta juurikaan määrällisiä menetyksiä velkojille, koska lopullisen vanhentumisen määräajat (15/20 vuotta) ovat pitkät. Päinvastoin saattaa hyvinkin käydä niin, että helpotus esimerkiksi toistuvan elinkeinotulon ulosmittauksessa antaa elinkeinonharjoittajalle mahdollisuuden jatkaa liiketoimintaa ja siten myös velkojien maksunsaanti parantuu.

Väliaikaislaki on mitä ilmeisimmin kohdentunut voimassaoloaikana oikeaan velallisryhmään, sillä ulosottolaitoksen kertymä on esityksen mukaan pysynyt suunnilleen viime vuoden tasolla. Tämä tarkoittanee sitä, että helpotuksia ovat saaneet sellaisen pienituloiset ulosottovelalliset, joilta ulosottoteitse perittävä määrä ei ole huomattava muutoinkaan. Kertymään on tosin vaikuttanut myös ulosottovelallisten määrä.

Pidän perusteltuna sitä, että jatkoa-aika on vähintään ehdotettu kuusi kuukautta. Lyhyempää voimassaoloa ei ole perusteltua esittää, koska kanasalaisten taloudelliset ongelmat tulevat esiin viiveellä ulosotossa. Ihmisen käyttävät ensin taloudelliset puskurinsa ja usein velanottokykynsä loppuun ennen kuin päätyvät ulosottoon. Valitettavasti on todennäköistä, että covid-19 –epidemian aiheuttama ulosottovelallisten määrän kasvu vielä kiihtyy. Puolen vuoden jatkoaika on nähdäkseni vähimmäismäärä, joka riittää tuomaan ennakoitavuutta ulosottovelallisille. Vaikka lääketieteellinen ratkaisu epidemiaan löytyisi pian, kestää tovi ennen kuin velallisten asema kohenee. Jos näin kuitenkin kävisi, laki ei tulisi sovellettavaksi, koska soveltamisen edellytykset on sidottu nimenomaan epidemiaan.

Myös käsillä oleva hallituksen esitys on huolellisesti valmisteltu. Arvostettavaa on, että esityksessä on seurattu väliaikaislain vaikutuksia. Esimerkiksi myönteisiä vapaakuukausipäätöksiä on tehty noin 17 % enemmän kuin vastaavana aikana viime vuonna. On luultavaa, että suuri osa lisäyksestä johtuu juuri väliaikaislaista.

**Yhteenvetona totean, että kannatan esitystä ulosottokaaren muuttamisesta annetun väliaikaislain voimassaoloajan jatkamisesta.**

Helsingissä 8.10.2020

Tuula Linna, prosessioikeuden professori

Helsingin yliopisto, tuula.linna@helsinki.fi